

PRZEGŁĄD DOKUMENTACYJNY

BUDOWNICTWA OKRĘTOWEGO I MORSKIEGO ORAZ EKONOMIKI TRANSPORTU MORSKIEGO
OPRACOWANY PRZEZ OŚRODEK DOKUMENTACJI MORSKIEGO INSTYTUTU TECHNICZNEGO
DODATEK DO MIESIĘCZNIKA „TECHNIKA I GOSPODARKA MORSKA”

Rok V

Gdańsk – Luty 1954 r.

Nr 2

Gwiazdką obok porządkowych liczb artykułów oznaczone są publikacje, znajdujące się w bibliotece Morskiego Instytutu Technicznego; dwiema gwiazdkami — tłumaczenia publikacji, wykonane przez MIT.

BUDOWNICTWO OKRĘTOWE I PORTOWE DZIAŁ ŻEGLUGI

Przemysł Okrętowy, Pomocniczy i Rozbudowa Stoczni

- 57* 629.12.098:331.044 IM
Dirks A.: Pracochłonność okrętowych prac konstrukcyjnych. „Stundenaufwand für Schiffbauliche Konstruktionsarbeiten”. Schiffbautechnik, Berlin, mies., t. 3, Nr 6, czerw. 53, s. 177, A 4, 5 str.

Wzór na ustalenie pracochłonności wykonania projektu technicznego i warsztatowego okrętu. Zakres dokumentacji i stosunek kosztów dokumentacji do kosztów budowy obiektu. Pracochłonność wykonania dokumentacji na remonty i przebudowę statku. Wielkość współczynników stosowanych we wzorze.

- 58* 629.128 IM
Raport Misji spraw produkcyjnych budownictwa okrętowego. „Rapport de la Mission de la productivité de la construction navale”. Ann. Techn. Mar. March., Paris, roczn., Nr 51, 1953, s. 1, A 4, 131 str., 6 fot., 4 rys., 1 wykr., 18 tab.

Raport specjalnej Komisji powołanej przez Min. Robót Publ., Transportu i Turystyki Francji, składającej się z przedstawicieli rządu, pracowników i pracodawców przemysłu okrętowego badającej stan stoczni europejskich, metody pracy. Opis poszczególnych stoczni, metod produkcyjnych, kalkulacji finansowej i organizacji pracy.

Typy i Eksploatacja Techniczna Okrętów

- 59* 629.123.4 IM
Franz K.: Motorowiec towarowy „Baltic Exporter”. „Frachtmotorschiff „Baltic Exporter”. Schiff u. Hafen, Hamburg, mies., t. 5, Nr 5, maj 53, s. 209, A 4, 3 str., 2 fot., 3 rys.

Jednośrubowy statek motorowy „Baltic Exporter” przeznaczony do rejsów na morze Bałtyckie i Północne oraz ewentualnie do brzegów afrykańskich i morza Śródziemnego. Ochronnopokładowiec o nośności 2500 tów i szybkości 15,75 węzł. Moc 3600 KM. Elektryczne wietrzenie. 2 silniki 10 — cylindrowe pracujące poprzez przekładnię hydrauliczną na jeden wał.

- 60* 629.123.3 IM
M.s. „Bürgermeister Ross”. MS. „Bürgermeister Ross” Schiff u. Hafen, Hamburg, mies., t. 5, Nr 7, lip. 53, s. 338, A 4, 1 str., 1 fot., 2 rys.

Statek pasażerski przeznaczony do obsługi kąpielisk morskich o długości 52 — 54 m został przedłużony o 9,9 m. Przebudowa polepszyła własności morskie statku jak również i napędu. Nie odczuwa się wibracji. Przy uzyskaniu lepszych pomieszczeń pasażerskich statek zabiera 1010 pasażerów. Napęd silnikiem o mocy $N = 1000$ KM, szybkość marszowa $v = 13,5$ węzł. Szybkość maksymalna $v = 14,2$ węzł.

- 61* 629.123.4:621—83:621.335—833.6 IM
Zetzsche S.: Okręt z napędem elektrycznym „Falkenstein”. „Elektroschiff „Falkenstein”. Hansa, Hamburg, tyg., t. 90, Nr 26, czerw. 53, s. 1051, A 4, 15 str., 8 fot., 37 rys., 6wykr., 1 tab., 4 poz. bibl.

Szczegółowy opis najnowszego okrętu diesel — elektrycznego ze sterem aktywnym o nośności ok. 5950 tów, prawie całkowicie zelektryfikowanego. Artykuł zawiera rozdziały: układ i ekonomia; ciężar statku; ładownie; wyposażenie; opis okrętu; zagadnienie wytrzymałości wzdłużnej okrętu; urządzenia załadowcze; ster aktywny. Napęd motorem elektrycznym o mocy $N = 4650$ KM, nadającym statkowi szybkość $v = 15,4$ węzł. 4 zespoły prądotwórcze dostarczają prąd, moc $N = 4 \times 1400$ KMe z silnikami MAK i generatorami $N = 4 \times 1050$ KVA. Zespoły prądotwórcze umieszczone na podwyższonym pokładzie silnikowym.

- 62* 621.436—634.2 IM
Cotzi E., Mari A.: Techniczne i ekonomiczne rozważania o zastosowaniu paliwa ciężkiego dla silników Diesla. „Technische und wirtschaftliche Betrachtungen über die Verwendung von Bunkerölen in Dieselmotoren”. Schiff u. Hafen, Hamburg, mies., t. 5, Nr 7, lip. 50, s. 345, A 4, 7 str., 2 tab., 2 wykr.

Silnik Diesla pracujący na paliwo ciężkie i jego cechy konstrukcyjne. Praktyczne wyniki z obserwacji 58 silników Fiata pracujących na paliwo ciężkie. Rodzaje paliwa ciężkiego i jego właściwości. Obsługa i konserwacja silników. Porównanie kosztów ruchowych związanych z pracą silników Diesla zwykłych i na paliwo ciężkie. Wnioski.

- 63* 621.431.74:621.1.018.8 IM
Reinecke H.: Pomiary napędu statków. „Propulsionsmessung an Schiffen”. Schiffbautechnik, Berlin, mies., t. 3, Nr 5, maj 53, s. 139, A 4, 4,5 str., 4 fot., 4 rys., 9 wykr., 6 poz. bibl.

Pomiar mocy na wale w zależności od obrotów maszyny. Indykatory mechaniczne. Porównywanie temperatur gazów wydechowych silnika z wynikami w czasie próby obciążenia — dla ustalenia mocy maszyny. Torsjometry. Pomiar naporu zwłaszcza na statkach rybackich Urzędzenia pomiarowe stosowane w NRD, pozwalające ustalać właściwości każdego statku niezależnie od jego wielkości i od rodzaju napędu. Analiza różnych wykresów. Właściwości śrub stalowych i brązowych. Wpływ materiału na sprawność śruby (różnica od 6 — 20%). Obróbka powierzchni śrub. Przykłady.

Teoria Okrętu i Badania Modelowe

- 64* 629.12.073:629.12.055.5 IM
Williams A. J.: Badanie nad ruchami statku na fali. „Untersuchung über die Bewegungen des Schiffes im Seegang”. Hansa, Hamburg, tyg., t. 90, Nr 21/22, maj 53, s. 874, A 4, 1 str.

Opis badań admiralicii brytyjskiej dla stworzenia założeń do projektu stabilizatorów. Próby przeprowadzone na statku „Vengeance”, „St. Kitts”, „Cygnets” i „Cumberland” w latach 1949 — 1951. Przrząd do pomiarów automatycznych kołysania poprzecznego. Ustalenie równania dla amplitudy. Wykresy.

- 65* 629.12.014.6 IM
Bussmann F. dr: Ster aktywny w pracy tandemowej za główną śrubą napędową. „Das Aktiv — Ruder in Tandem — betrieb hinter der Hauptschraube”. Schiff u. Hafen, Hamburg, mies., t. 5, Nr 7, lip. 53, s. 353, A 4, 5 str., 2 fot., 2 rys., 6wykr., 10 poz. bibl.

Próby przeprowadzone w czasie manewrów i jazdy marszowej. Zwiększony współczynnik sprawności głównej śruby napędowej w czasie pracy śruby steru aktywnego — niezależnie od jej obrotów. Podobieństwo efektu działania do gruszki propulsyjnej „Costa”. Spodziewane dobre wyniki z współpracy steru aktywnego ze śrubą nastawną.

Budowa Okrętów, Maszyn i Wyposażenia

- 66* 629.12.066:628.81 IM
Ogrzewanie elektryczne na statkach. „Elektroheizung für Handelsschiffe”. Hansa, Hamburg, tyg., t. 90, Nr 23/25, czerw. 53, s. 1012, A 4, 0,5 str.

Nowy typ grzejnika elektrycznego na statkach (prąd zmienny). Łatwość obsługi, szybkość nagrzewania pomieszczeń. Regulacja urządzenia dla ładunków arktycznych i nagłych zmian temperatury w okolicach ciepłych. Wykluczenie możliwości pożaru. Szybkość przepływu powietrza (bez wentylatora) 54 m/min. Koszt nabycia i zainstalowania na statku niższy od instalacji ogrzewania parowego.

- 67* 629.12.011.84:531.781.2 IM
Onno Tölken: Narożniki luków. „Lukenecken”. Hansa, Hamburg, tyg., t. 90, Nr 23/25, czerw. 53, s. 983, A 4, 7 str., 17 rys.

Właściwa ocena naprężeń w tej części statku. Sprawozdania o wypadkach na statkach Liberty i innych. Naprężenia statyczne i dynamiczne. Skręcanie w położeniu ukośnym do fali — specjalnie przy statkach do przewozu rudy. Próby Meldahl’a. Doświadczenia Wroble’a i Klehna. Wpływ zaoblen narożników lukowych na wielkość naprężeń. Analiza wyników z prób.

- 68* 629.12.677.47 IM
Stosowanie włókien sztucznych w urządzeniach okrętowych. „Verwendung von synthetischen Fasern in Schiffseinrichtung”. Hansa, Hamburg, tyg., t. 89, Nr 46/47, grudz. 52, s. 1605, A 4, 1 str., 3 fot.,

W związku ze stosowaniem w okrętownictwie dużej ilości tekstylii opracowano metodę stwierdzenia przydatności danego materiału dla okrętu, szczególnie w jakim stopniu materiał jest odporny na ścieralność, rozerwanie, kwasy, ługi oraz ogień. Charakterystyka metody.

Hydro-, Meteor-, Geologia Morza i Mechanika Gruntów

69* 627.223.6/5 IM

Ulanow Ch. K.: **Obserwacje falowania morskiego.** „O nabludienjach nad wołnieniem moria“. Meteor. i Mel., Moskwa, mies., Nr 3, marz. 53, s. 58, B 5, 1 str., 3 poz. bibl.

Wady dotychczasowych metod obserwacji falowania morskiego oraz sprzeczności w wymaganiach. Podkreślenie, że w większości wypadków obserwacje dokonywane z brzegu nie odpowiadają warunkom tych wymagań, warunki bowiem przybrzeżne w większości dotyczą wód płytkich, których głębokość jest mniejsza od długości największej obserwowanej fali. Wniosek odnośnie konieczności dokonywania obserwacji falowania zdala od brzegu.

70* 551.494:551.311.18.338.98 IM

Siroszskina A. I., Curikow W. L.: **Organizacja pracy sieci morskiej.** „Kak organizowat rabotu morskoy sieci“. Meteor. i Mel., Moskwa, mies., Nr 1, stycz. 53, s. 50, B 5, 3 str., 1 poz. bibl.

Artykuł dyskusyjny o organizacji pracy sieci hydrologii morza. Omówienie organizacji badań hydrologicznych morza w okresie zlodzenia mórz. Proponuje się szereg środków technicznych nowego typu. Podkreślenie praktycznych wyników i ich wykorzystania w gospodarce narodowej.

71* 627.223.2:532.59 IM

Kitkin P. A.: **Dynamika morskich i oceanicznych prądów.** „O dinamike morskich i okieanicheskich tieczienj“. Dokład. Akad. Nauk SSSR, Moskwa, mies., t. 92, Nr 2, 1953, s. 293, B 5, 3,5 str.

Charakter ruchu morskich i oceanicznych prądów różni się od ruchu wód lądowych anizotropią burzliwości, co wynika z przewagi wymiarów poziomych zbiorników w porównaniu do głębokości. Ponadto występuje stratyfikacja gęstości. Wyprowadza się system równań hydromechaniki przy czym wektor szybkości pozostaje zawsze związany z pewną obojętnością cieczy, której ruch cechuje ten wektor. Zasadniczą różnicą systemu równań ruchu burzliwego od systemu równań cieczy lepkiej jest brak symetrii tensora naprężeń. Przeprowadza się uproszczenia i ustala uproszczone równania hydromechaniki prądów morskich.

72* 627.223.6:778.383 IM

Kazanskij M. M.: **Zastosowanie aerofotoaparatów typu K—17 i K—17—B do stereofotografii falowania.** „Primienienie aerofotoaparatów tipa K—17 i K—17—B dla stereofotosjomki wołnienja“. Meteor. i Gidroł., Moskwa, mies., Nr 6, czerw. 53, s. 51, B 5, 2 str., 1 rys.

Metody stereofotogrametrii falowania stosowane dotychczas. Wniosek Łukina i Pugina dotyczący zastosowania aerofotoaparatów do stereofotogrametrii falowania. Ważniejsze dane tych aparatów. Opis urządzeń i metody posługiwania się aparaturą do zdjęć na morzu i z brzegu. Warunki techniczne wykonywania zdjęć i ich opracowania laboratoryjnego. Artykuł ma duże znaczenie przy czynkowe dla ustalenia warunków wykonywania zdjęć stereofotogrametrycznych falowania morskiego.

Laboratoria Wodne i Przyrządy Pomiarowe

73* 526.91 IM

Stephenson A.: **Nowe osiągnięcia w zakresie metod i przyrządów pomiarowych.** „Modern developments in surveying methods and instruments“. Proc. Inst. of Civ. Engrs, London, mies., t. 2, Nr 4, cz. I, lip. 53, s. 380, A 5, 39 str., 2 fot., 5 rys., 22 poz. bibl.

Obszerne omówienie postępu w metodach i przyrządach stosowanych do nowoczesnych prac pomiarowych na lądzie. Duże postępy w metodzie określania położenia na lądzie metodami nawigacyjnymi, zwiększenie szybkości pomiarów, automatyzacja pracy. Propozycja wykonywania pomiarów liniowych metodami modulowanych fal świetlnych Shoran, Deca i inn. Dla małych odległości proponuje się stosować nadal instrumenty optyczne. Postęp techniczny w budowie przyrządów. Obszerne omówienie triangulacji lotniczej, aerofotografii. Obszerne dyskusja.

74* 627.223.6.001.5:551.46.018 IM

Santon L., Marcou C.: **Rejestracja graficzna kształtu fali wytworzonej w laboratorium.** „Enregistrement graphique du profil d'une houle produite en laboratoire“. Houille blanche, Grenoble, dwumies., t. 8, Nr 3, czerw. — lip. 53, s. 411, A 4, 4,5 str., 4 fot., 1 rys.

Omówienie aparatury do wykreślenia profilu fali wytworzonej w basenie modelowym. Zasady konstrukcji i działania aparatu, polegającego na wykreśleniu profilu na papierze uczulonym na działanie prądu elektrycznego, umieszczonego na bębnie obracającym się synchronicznie do amplitudy falowania. Profil fali kreśli pisak elektryczny, notując okresy zanurzenia i wyrznięcia sondy. Zalety aparatury — niezwykła czułość na nierówności dna basenu oraz na nieregularność falowania. Artykuł posiada wartość jako przyczynek do budowy aparatury pomiarowej laboratorium hydrotechnicznego.

75* 627.223.1.00.5 IM

MacNown J. S., Daniel P.: **Sejsze w portach.** Seiche in harbours. Dock'a. Harb. Auth., London, mies., t.33, Nr 384, paźdz. 52, s. 177, A 4, 3 str., 2 fot., 1 rys., 2 wyk., 5 poz. bibl.

Rozpatrzenie zjawiska sejsz rezonansu i analitycznych możliwości określania parametrów tego zjawiska. Opis i wyniki doświadczeń modelowych dla dwóch prostych schematów portowych: kołowego i prostokątnego. Krótka analiza wyników i wyprowadzenie kilku ogólnych wniosków. Artykuł ma przyczynkowe znaczenie dla badań modelowych portów.

Morskie Budownictwo Hydrotechniczne i Drogi Wodne

76* 627.26:669.1:669.14:620.193:620.197 IM

Hudson J. C.: **Korozja żelaza i stali oraz ochrona przeciwkorozyjna. Ze specjalnym uwzględnieniem urządzeń portowych.** „The corrosion of iron and steel and its prevention. With special deference to harbour and dock installations“. Dock a. Harb. Auth., London, mies., t. 34, Nr 392, czerw. 53, s. 47, A 4, 7 str., 3 rys., 5 wyk., 1 poz. bibl.

Omówienie genezy i różnych rodzajów korozji zwykłej stali — przykłady. Wpływ czasu i wpływy różnicy w składzie żelaza i stali. Porównanie zwykłych stali i żelaza, stali stopowych korozji stali niskoprocentowych stopowych i nierdzewnych.

77 627.24:691.327:669.14.018.29:620.193.7 IM

Mandel G.: **Korozja zabetonowanych konstrukcji stalowych.** „Korrosion einbetonierter Stahlkonstruktionen“. Bauingenieur, Berlin, mies., Nr 7, lip. 52, s. 264, A 4, 1 str., 3 fot., 1 rys., 1 poz. bibl.

Krótkie omówienie wyników oględzin stalowych zabetonowanych elementów, narażonych na działanie prądów błądzących. Środki przedsięwzięte dla zabezpieczenia niektórych części przed ewent. korozją.

Urządzenia Przeładunkowe i Eksploatacja Portów

78* 656.615:627.3 IM

Agatz dr: **Najnowszy rozwój nabrzeży dla przeładunku towarów drobnicowych w portach morskich.** „Neueste Kaientwicklung für Stückgutumschlag in Seehafen“. Hansa, Hamburg, tyg., t. 90, Nr 36/38, wrześ. 53, s. 1475, A 4, 3 str., 7 rys.

Podział nabrzeża drobnicowego na torowiska, hangary, ulice i magazyny. Wybór odpowiedniego profilu nabrzeża drobnicowego (proporcje poszczególnych elementów) uzależniony jest od warunków lokalnych. Szereg przykładów z portów zach. — niemieckich i Dalekiego Wschodu.

79* 656.615:627.3 IM

Kesel L.: **Nowe koncepcje podziału terytoriów portowych i ich wyposażenia.** „Nouvelles conceptions pour la disposition des terres — pleins des ports et leur équipement“. Hansa, Hamburg, tyg., t. 90, Nr 36/38, wrześ. 53, s. 1481, A 4, 6 str., 10 rys.

Rozwój układu nabrzeży w portach belgijskich w pierwszej połowie XX w. Zmiany w ilości i układzie torów w związku z wzrastającym udziałem transportu samochodowego w obsłudze obrotu ładunkowego portów. Zagadnienie magazynów wielokondygnacyjnych.

80* 656.615.073.23:629.123.07 IM

Beck E.: **Za- i wyładunek nowych statków towarowych typu „Mariner“.** „Laden und Löschen mit den neuen „Mariner“ — Schnellfrachtern“. Hansa, Hamburg, tyg., t. 90, Nr 39, wrześ. 53, s. 1631, A 4, 3,5 str., 5 fot.

Specyficzne warunki obsługi przeładunkowej statków typu „Mariner“, wynikające z ich wielkości, zanurzenia, konstrukcji ładowni itp. Właściwa organizacja i technika obsługi (wzmocnienie ganków, mechanizacja w ładowni, koordynacja pracy). Zastosowanie urządzeń przeładunkowych statku.

81 27.32:677.21 IM

Nowe hangary dla składowania bawełny w Bremie. „Neue Baumwoll — Lagerhallen in Bremen“. Weserlotse, Bremen, mies., t. 2, luty 49, s. 8, A 4, 1 str., 1 fot., 2 rys.

Charakterystyka nowych hangarów bawełnianych o pojemności 40.000 — 50.000 bel. Mechanizacja piętrzenia bel do wysokości 6 m przy pomocy suwnicy mostowej i wciągu elektrycznego.

Niniejszy przegląd dokumentacyjny zawiera jedynie część analiz dokumentacyjnych publikacji z zakresu Budownictwa Okrętowego, Morskiego, Ekonomiki Transportu Morskiego. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych wydawanych przez Centralny Instytut Dokumentacji Naukowo-Technicznej (Warszawa, Al. Niepodległości 188). CIDNT przyjmuje prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną, jak i oddzielnie jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy techniczne.

CIDNT wykonuje (za zwrotem kosztów) fotokopie i mikrofilmy publikacji objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym, jak i kartami dokumentacyjnymi.